

گزارش نشست تخصصی ارتقای کیفیت در آموزش و یادگیری با تاکید بر نقش معلمان ۷ اردیبهشت - ۹۳ - دانشگاه فرهنگیان

مراسم افتتاحیه و سخنرانی‌ها

مراسم افتتاحیه با تلاوت آیاتی چند از کلام‌اله مجید و پخش سرود جمهوری اسلامی ایران آغاز شد. سپس آقای دکتر محمود مهرمحمدی، رئیس دانشگاه فرهنگیان، به سخنرانی پرداخت. وی در سخنرانی خود، ابتدا ضمن اشاره به اهداف شش‌گانه آموزش برای همه، و پیشرفت‌های ج.ا.ایران در زمینه تحقق این اهداف اظهار داشت: "ما معتقدیم که آموزش برای همه باید در سال‌های پس از ۲۰۱۵ میلادی همچنان در کانون توجه یونسکو و مراجع جهانی باقی بماند. چالشی که امروزه در زمینه برنامه آموزش برای همه وجود دارد به طور ویژه بحث سوادآموزی، تساوی و کیفیت است." وی سپس با اشاره به اینکه معلمان یکی از مهمترین عوامل تحقق اهداف آموزش برای همه به شمار می‌روند، به اهمیت تشکیل دانشگاه فرهنگیان به عنوان مرکزی برای ارتقاء و تربیت معلمان با کیفیت اشاره کرد. آقای دکتر مهرمحمدی در پایان، تاسیس شبکه جهانی تربیت معلم و کرسی‌های تربیت معلم برای تبادل تجربیات و دانش را از اقدامات لازم برای گسترش نقش راهبری یونسکو در زمینه تربیت معلم برشمرد و تشکیل "کرسی یونسکو در زمینه معلمان به‌عنوان فراگیران مادام‌العمر" در دانشگاه فرهنگیان را یکی از اقدامات مهم این دانشگاه در توسعه حرفه‌ای معلمان عنوان کرد.

سپس خانم دکتر محب حسینی، مدیر بخش آموزش کمیسیون ملی یونسکو، پیام خانم بوکوا به مناسبت رونمایی از گزارش پایش جهانی آموزش برای همه ۲۰۱۳ در ایران را قرائت کرد. مدیرکل یونسکو در این پیام، با اشاره به آخرین آمارهای آموزشی، ضرورت توجه به معلمان را به عنوان یکی از شاخص‌های مهم ارتقای کیفیت در آموزش خصوصاً محرومین یادآور شد و افزود: "با این وجود، هنوز ۲۵۰ میلیون کودک در جهان، حتی پس از گذراندن ۴ سال در مدرسه قادر به کسب و یادگیری مهارت‌های پایه نیستند. در این میان، زنان و دختران بیشترین آسیب را می‌بینند و با افزایش تبعیض‌ها به واسطه بحران‌ها، این آسیب‌ها هم افزایش می‌یابند.

کودکانی که خوش شانس‌تر هستند به وسیله معلمینی آموزش می‌بینند که خود بهترین آموزش‌ها را دیده‌اند و بهترین منابع را در اختیار دارند. در حالی که کودکان محروم به ناچار، ضعیف‌ترین معلمین و کمترین پشتیبانی را خواهند داشت. بحران یادگیری سالیانه چیزی حدود ۱۲۹ میلیارد دلار هزینه دارد که به سبب آن یک چهارم جوانان در کشورهای کم‌درآمد و کشورهای با درآمد متوسط از مهارت خواندن بی‌بهره می‌مانند. کلید باز کردن قفل بحران جهانی یادگیری، به دست معلم‌هاست. برای برآوردن نیازهای یادگیری کودکان گروه‌های محروم، باید از معلم‌ها پشتیبانی کرد که این امر از طریق در اختیار داشتن برنامه‌های درسی فراگیر و جامع، قابل حصول است. ضمن اینکه معلم‌ها برای بهبود و ارتقای روش‌های آموزشی، باید به طور مداوم آموزش ببینند تا به این واسطه بتوانند به کودکانی که ضعیف‌ترند کمک کنند تا به سایر کودکان برسند و از آنها عقب نمانند.

در سطح جهانی، بحران یادگیری خود عاملی مهم برای قرار دادن موضوع آموزش در کانون دستور کار جهانی توسعه برای دوره پسا ۲۰۱۵ و نیز برای کسب اطمینان از این است که کشورها منابع مورد نیاز خود را برای اجرای برنامه هایشان و همچنین زمینه سازی برای بهره مندی همه کودکان از آموزش کیفی، در اختیار دارند."

سخنران آخر این بخش آقای علی باقرزاده، معاون وزیر آموزش و پرورش و رئیس سازمان نهضت سوادآموزی "بود. وی در ابتدا اظهار داشت: "سازمان نهضت سوادآموزی در سال ۱۳۵۸ با هدف گسترش آموزش و سوادآموزی و در واقع به عنوان مرجعی برای یادگیری مادام العمر به دستور رهبر فقید انقلاب اسلامی به وجود آمد". وی سپس ضمن اشاره به اینکه یکی از شاخص های آموزش و پرورش باکیفیت، دسترسی همگان به آموزش است، به افزایش میزان باسوادی بسیار قابل توجه در گروه های سنی بین ۶ تا ۵۰ سال طی سال های بین ۱۳۳۵ تا ۱۳۹۰ اشاره کرد و افزود: "سازمان نهضت سوادآموزی علاوه بر دستاوردهای بزرگی که در زمینه سوادآموزی افراد زیر پنجاه سال داشته است، توجه به باسواد شدن گروه های سنی بالای پنجاه سال را نیز همچنان در دستور کار خود قرار داده است و برنامه جدیدی برای آموزش و یادگیری تمامی گروه های سنی تدوین کرده است که عبارتند از: ۱- اصلاح برنامه درسی و محتوای آموزشی ۲- مردم محور کردن سوادآموزی و کسب حداکثر مشارکت مردم در بحث یادگیری ۳- مدرسه محور کردن سوادآموزی از طریق شناسایی و جذب کودکان بی سرپرست یا بد سرپرست، کودکان کار و معلولین در مدارس ۴- افزایش جذب کودکان لازم التعلیم در مدارس ۵- آموزش مهارت های حرفه ای از طریق طراحی بسته های ویژه آموزشی برای افراد بی سواد و کم سواد. این اقدام از طریق همکاری بین سازمان نهضت سوادآموزی و سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور انجام می پذیرد".

معرفی گزارش جهانی آموزش برای همه و اولویت های برنامه ای و راهبردی یونسکو در زمینه آموزش

خانم دکتر نگار محب حسینی، مدیر بخش آموزش کمیسیون ملی یونسکو و هماهنگ کننده ملی برنامه آموزش یونسکو

در این بخش، خانم دکتر محب حسینی، ابتدا درخصوص پیشینه و تاریخچه گزارش جهانی آموزش برای همه اظهار داشت: "در اجلاس جهانی آموزش برای همه (داکار، ۲۰۰۰)، اهداف شش گانه آموزش برای همه به تصویب رسید که عبارتند از: ۱- گسترش آموزش پیش از دبستان و مراقبت اوان کودکی، ۲- فراگیرسازی آموزش ابتدائی، ۳- ارتقای مهارت جوانان و بزرگسالان، ۴- ارتقای کیفیت در آموزش، ۵- کاهش نرخ بیسوادی بزرگسالان تا ۵۰ درصد، ۶- فراهم سازی فرصت های برابر آموزشی برای دختران و پسران. یونسکو هر سال برای ارزیابی فعالیت های انجام شده در کشورها در زمینه آموزش برای همه در سطح جهان، گزارشی را تهیه و منتشر می کند که حاکی از میزان دسترسی کشورها به اهداف برنامه آموزش برای همه است." وی سپس ضمن ارائه موضوعات گزارشات از سال ۲۰۰۲، ارتباط آن ها با هریک از اهداف برنامه آموزش برای همه را مورد بررسی قرار داد و سپس نکات مهم گزارش پایش جهانی آموزش برای همه ۲۰۱۴-۲۰۱۳ را بدین شرح عنوان کرد:

- این گزارش فقدان توجه به کیفیت در آموزش و ضعف دستیابی به آن را در بین گروه های حاشیه نشین نشان می دهد و مشخص می کند که چگونه سیاستگذاران می توانند یک نظام آموزشی با کیفیت را برای همه کودکان جهان بدون توجه به چارچوب های ملی، قومی، زبانی، و مذهبی از طریق فراهم ساختن بهترین معلمان تدارک بینند و به چه دلیل آموزش باید جایگاه مرکزی در چارچوب جهانی داشته باشد که به بهبود بهداشت و تغذیه، کاهش فقر، شکوفائی رشد اقتصادی و حراست از محیط زیست کمک کند.

- این گزارش پیشرفت های آموزشی را در ۲۰۰ کشور و منطقه از جهان نشان می دهد و به عنوان یک سند مرجع برای سیاستگذاران آموزشی، متخصصان توسعه، محققان و رسانه ها به کار می رود. همچنان که ما به سوی سال ۲۰۱۵ پیش می رویم و دستورکار جدیدی را طراحی می کنیم، همه دولت ها باید در زمینه آموزش به عنوان یک عامل تسریع کننده در توسعه فراگیر سرمایه گذاری کنند. گزارش نشان می دهد که آموزش، پایداری و تحقق سایر اهداف توسعه را فراهم می سازد. به عنوان مثال آموزش مادران و توانمندسازی آنان می تواند به تربیت کودکان سالم بینجامد. این گزارش ۴ راهبرد را برای تدارک بهترین معلمان، برای اینکه همه کودکان یک نظام آموزشی با کیفیت داشته باشند، نشان می دهد:

- با توجه به تنوع کودکانی که آموزش می بینند، معلمان مناسبی انتخاب شوند.
- معلمان باید برای تقویت فراگیران ضعیف تر تعلیم داده شوند که از مراحل پائین شروع می شود.
- راهبرد سوم غلبه بر نابرابری ها در یادگیری از طریق تخصیص بهت رین معلمان در مناطق حساس و آسیب پذیر است.
- دولت ها باید سیاست های ویژه ای در زمینه حقوق چندگانه معلمان برای تشویق آن ها در باقی ماندن در شغل معلمی اتخاذ کنند."

سپس خانم دکتر محب حسینی در خصوص بخش ها و فصل های گزارش پایش جهانی آموزش برای همه ۲۰۱۳-۲۰۱۴ به تفصیل سخن گفت و در پایان در زمینه اولویت های راهبردی و برنامه ای یونسکو در زمینه آموزش اظهار داشت: " راهبرد میان مدت هشت ساله یونسکو (۲۰۲۱-۲۰۱۴) در زمینه آموزش بر اساس سه محور شکل گرفته است که عبارتند از:

۱- توسعه نظام های آموزشی برای ایجاد فرصت های یادگیری مادام العمر کیفی برای همه؛

۲- توانمندسازی فراگیران برای تبدیل به شهروندان جهانی خلاق و پاسخگو؛

۳- شکل دهی دستور کار آینده آموزش.

راهبرد هشت ساله به دو برنامه چهار ساله تقسیم شده است که محورهای عمل برنامه آموزش یونسکو برای دوره چهار ساله (۲۰۱۷-۲۰۱۴) و (۲۰۲۱-۲۰۱۸) را تشکیل می دهند."

جلسات کاری:

جلسه اول : اولویت‌بخشی به کیفیت در آموزش / یادگیری به عنوان یک هدف راهبردی در برنامه‌ریزی آموزشی با تاکید بر نقش معلمان

رئیس جلسه: آقای مهندس مهدی نوید، دبیرکل شورای عالی آموزش و پرورش

کیفیت معلمی: کدام معرفت‌شناسی؟ کدام راهبرد

سخنران کلیدی: آقای دکتر محمود مهرمحمدی، استاد دانشگاه تربیت مدرس و سرپرست دانشگاه

فرهنگیان

آقای دکتر مهرمحمدی در سخنرانی خود در بحث کیفیت مدرس و تدریس که در ارتباط با مباحث پنجم و ششم گزارش پایش جهانی آموزش برای همه در سال ۲۰۱۴-۲۰۱۳ است، اظهار داشت: "در آموزش و یادگیری، معلم یکی از عوامل مهم به شمار می‌رود؛ اما تنها عامل یادگیری نیست و عوامل دی‌گری نظیر عوامل سیاسی، اقتصادی، و حتی جوی در یادگیری دانش‌آموزان موثر است. با این حال معلم به عنوان مهمترین عامل یادگیری، باید پاسخگو باشد و این امر مستلزم یادگیری مستمر از سوی اوست. در معرفت‌شناسی دانش تدریس چهار دیدگاه وجود دارد، به بیان دیگر در زمینه این‌که کدام روش آموزشی، منجر به یادگیری می‌شود، چهار دیدگاه موجود است: ۱- عده‌ای بر این باورند که بهترین روش تدریس، استفاده از بهترین تجاربی است که توسط پژوهشگران در اختیار معلم قرار می‌گیرد. به عبارت دیگر، معلم از طریق کسب یکسری دانش رسمی به تدریس می‌پردازد ۲- به عقیده گروهی دیگر، بهترین روش تدریس آن است که معلم در کلاس درس با توجه به وضعیت کلاس، تدریس نماید. رویکرد معلم پژوهنده به لحاظ معرفت‌شناسی در این رده قرار می‌گیرد. به عبارت دیگر معتقدان به این روش، به انتقال دانش رسمی به معلمان برای تدریس معتقد نیستند ۳- به باور عده‌ای دیگر، بهترین روش آن است که معلم با توجه به آزمون و خطا به بهترین روش تدریس در کلاس، دست یابد. به عبارتی، پژوهش معلم می‌تواند منبع الهام باشد. ۴- به عقیده گروه دیگر، بهترین روش آن است که معلم علاوه بر کسب دانش رسمی و بهترین تجارب تدریس، بتواند از طریق دانش مبتنی بر پژوهش خویش، به تدریس بپردازد (این نظریه تلفیقی از نظریه اول و سوم و در عین حال از هریک از آن‌ها متمایز است). وی در ادامه افزود: "به عقیده من، روش ۴ برای تبدیل معلم به کنشگر فکور، بهترین روش به شمار می‌رود." دکتر مهرمحمدی در ادامه، راهبردهای مطلوب در تربیت معلم را به شرح زیر برشمرد: "۱- طراحی کلان برنامه درسی با استفاده از الگوی وارونه: رسیدن از عمل به نظریه ۲- طراحی خرد برنامه درسی: بر اساس دانش عملی، دانش نظری تغییر یابد ۳- کارورزی: باید در دروس دانشگاهی دانشجو معلمان، واحدهای عملی نیز مد نظر قرار گیرد."

راهبردهای ناظر بر تحول در رابطه با معلم و شاگرد

خانم دکتر جمیله علم الهدی، استاد دانشگاه شهید بهشتی و رئیس کمیسیون تعلیم و تربیت شورای عالی انقلاب فرهنگی

خانم دکتر علم الهدی در سخنرانی خود اظهار داشت: "در بحث رابطه معلم با دانش آموز دو رویکرد غالب سنتی و پست مدرن وجود دارد. در رویکرد سنتی، معلم، محور یادگیری است و در رویکرد پست مدرن، دانش آموز در محور یادگیری قرار دارد. اما نکته مهم این است که روابط بین دانش آموز و معلم باید با توجه به ویژگی‌ها و صلاحیت حرفه‌ای معلم و با توجه به جنسیت و شرایط دیگر موثر بر امر آموزش و یادگیری، از دانش آموز محوری به معلم محوری و بالعکس تغییر یابد. بدین معنی که زمانی معلم، محور و در زمانی دیگر دانش آموز محور یادگیری خواهد بود. به عبارت دیگر بهترین رابطه در امر آموزش و یادگیری، رابطه موقعیت شناختی است و نه صرفاً معلم محوری، و یا دانش آموز محوری."

چشم اندازهای آینده در آموزش و بهسازی معلمان

آقای دکتر کورش فتحی و اجارگاه، استاد دانشگاه شهید بهشتی

آقای دکتر فتحی در سخنرانی خود اظهار داشت: "در روند آموزش و بهسازی معلمان یک تغییر جهت مشاهده می‌شود. بدین معنی که امروزه در سراسر دنیا به جای تاکید بر آموزش معلم، مدیریت یادگیری مورد توجه قرار گرفته است. این تغییر پارادایم، به ناچار ما را نیز تحت تاثیر خود قرار می‌دهد. ما باید از آموزش‌های رسمی به سمت آموزش‌های غیر رسمی پیش رویم یعنی به سمت دنیای مجازی و شبکه سازی که این خود، خلق فرصت است و برای همگان امکان یادگیری را فراهم می‌آورد. با این نگاه امروزه دپارتمان‌های آموزش و بهسازی در سراسر دنیا در حال تغییرند. تدریس باید به سمت یادگیری پویا رود. (teaching به سمت Fresh Learning). در عصر تکنولوژی لازم است معلمان همپای نسل ICT به دانش مورد نیاز مجهز شوند و به سمت ابزارهای نوین یادگیری گام بردارند. نکته دیگر استفاده از بازی‌ها، در برنامه درسی است یعنی موضوع Gamification باید مورد توجه ویژه قرار گیرد. امروزه آموزش‌های آنلاین بسیار گسترش یافته و بسیاری از کشورها از طریق همین آموزش‌ها، جهان را تحت سیطره خود در می‌آورند که در بحث Cloud computing and Micro Learning جای می‌گیرد. ما نیز لازم است به این سو گام برداریم."

جلسه کاری دوم: نقش ارزشیابی معلمان در ارتقای کیفیت در آموزش و یادگیری

رئیس جلسه: آقای دکتر غلامعلی احمدی، رئیس دانشکده علوم انسانی دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی

ارزشیابی صلاحیت‌های حرفه‌ای دانش‌آموختگان مراکز تربیت معلم

سخنران کلیدی: آقای دکتر علیرضا کیامنش، استاد دانشگاه خوارزمی

آقای دکتر کیامنش در سخنرانی خود اظهار داشت: "در ارزشیابی معلمان باید توجه به انمندی آنان قبل از گذراندن دوره‌های آموزشی، در جریان آموزش، و پس از پایان دوره مورد ارزیابی قرار گیرد. زیرا اگر صرفاً

معلمان پس از تحصیل و در کلاس درس مورد ارزیابی قرار گیرند با توجه به عوامل محیطی تاثیرگذار بر امر یادگیری، سنجش صلاحیت آنان از دقت کافی برخوردار نخواهد بود. بر این اساس، سه عامل پایه در ارزشیابی صلاحیت حرفه‌ای معلمان باید مد نظر قرار گیرد: ۱- انتخاب افراد مناسب برای شغل معلمي از طریق تعیین و سنجش صلاحیت‌های ورودی آنان (سنجش میزان انگیزه برای شغل معلمي، سلامت جسمی، روحی و روانی، و دانش عمومی کاندیداهای شغل معلمي) ۲- آموزش معلمان به بهترین و مناسب ترین وجه ممکن از طریق شناسایی و آموزش مهارت‌های لازم برای تدریس (سنجش دانش موضوعی و تخصصی معلمان) ۳- سنجش صلاحیت حرفه‌ای معلمان در کلاس درس و توانمندی آنان در آموزش دانش‌آموزان با ویژگی‌های متفاوت (سنجش دانش و مهارت‌های تدریس).

چشم‌اندازهای ارزشیابی و رتبه‌بندی معلمان در مدارس ایران و نقش دانشگاه فرهنگیان: امیدها و چالش‌ها

آقای دکتر رضا کیانی، استاد دانشگاه تربیت مدرس

آخرین سخنران این بخش، آقای دکتر کیانی بود. وی اظهار داشت: " ارزشیابی شایستگی حرفه‌ای معلمان در کشور بر اساس نظام سنجش صلاحیت‌های عمومی و حرفه‌ای معلمان و از طریق برگزاری آزمون‌های ادواری صورت می‌گیرد که در این آزمون‌ها فعالیت‌های تربیتی و آموزشی، پژوهشی، و اجرایی معلمان مورد ارزشیابی قرار می‌گیرد و نتیجه این سنجش، باعث رتبه‌بندی و معیاری برای ارتقای حقوق و پایه معلمان می‌شود. مطالعه اجمالی کشورها نشان می‌دهد که طرح ارزیابی منجر به رتبه‌بندی معلمان در برخی از کشورها در حال انجام و در برخی به هیچ وجه انجام نمی‌شود. بر اساس داده‌هایی که از وب‌لاگ‌های مختلف استخراج شده است، مزایای این طرح عبارتند از: ۱- افزایش انگیزه ۲- افزایش اثر بخشی ۳- ارتقای منزلت ۴- ارتقای سطح معیشت ۵- رفع رخوت ۶- تشویق پژوهشگری ۷- ارتقای کیفیت ۸- پویایی و... و اما برخی از چالش‌های این نوع ارزیابی در ایران عبارتند از: ۱- چشم‌انداز روشنی برای سنجش صلاحیت‌ها در کشور وجود ندارد ۲- بدنه معلمان در تدوین این طرح شرکت نداشتند ۳- آزمون محور بودن این طرح، جامعه معلمان را به سمت مدرک‌گرایی سوق می‌دهد ۴- قضاوت‌ها در زمینه پژوهش، سلیقه‌ای می‌شود ۵- این نوع ارزیابی کپی‌برداری از نظام دانشگاهی است که در آن رتبه‌بندی در سطوح مربی، استادیار، دانشیار و استاد وجود دارد ۶- چارچوب نظری طرح مشخص نیست ۷- شایستگی حرفه‌ای معلمان به روشنی تعریف نشده است ۸- میزان کیفیت بخشی این طرح مشخص نیست ۹- میزان ایجاد منزلت اجتماعی از طریق اجرای طرح ارزیابی مبهم است ۱۰- وضعیت افرادی که مشمول طرح ارزیابی نمی‌شوند مشخص نیست و..."

مواردی در خصوص ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام کنونی آموزش ضمن خدمت معلمان: آیا نظام حاضر در عمل باعث ارتقای آگاهی و عملکرد معلمان می‌گردد؟ (بحث‌ها و پیشنهادات)

دکتر محمدرضا گرامی، پژوهشگر آموزشی و معلم

آقای دکتر محمدرضا گرامی ضمن مقایسه نظام ارزشیابی کشور کره و ایران، اظهار داشت: "در کشور کره در سال ۲۰۱۲ سیستم نظام‌مند ارزشیابی معلمان استقرار یافت و قوانین مشوق‌ها اصلاح شد. براساس این نظام هر معلمی پس از گذشت دو ماه از تدریس باید مورد ارزیابی قرار گیرد و در صورتی که بازده خوبی داشته باشد ۶ تا ۱۲ ماه فراغت از تدریس به عنوان پاداش دریافت می‌کند. در کشور ما نیز لازم است سیستم ارزشیابی کنونی اصلاح شود و نظام پاداش در نظام ارزشیابی معلمان کشور ما نیز مورد توجه قرار گیرد. اگر نظام ارزشیابی سلیقه‌ای نباشد و پس از ساماندهی توسط یکی از معلمان از بین چند معلم، ارزشیابی صورت گیرد کار دقیقی انجام شده است. بازنگری در زمینه موضوعات مربوط به آموزش ضمن خدمت معلمان نیز از الزامات به شمار می‌رود. در کشور ما آموزش ضمن خدمت دچار چالش‌هایی است که عبارتند از: ۱- عدم انطباق مطالب با اهداف ۲- سلیقه‌ای عمل کردن مدیران ۳- عدم ارائه شیوه‌های نوین تدریس ۴- عدم وجود انگیزه و ۵- عدم تشکیل کلاس‌ها در ساعات مناسب."

جلسه سوم: نقش و جایگاه برنامه درسی در ارتقای کیفیت در آموزش و یادگیری

رئیس جلسه: آقای دکتر علیرضا عصاره، استاد دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی و رئیس انجمن برنامه درسی ایران

گفتار و کردار نیک، حلقه مفقوده برنامه درسی تربیت معلم

سخنران کلیدی: خانم دکتر گلنار مهران، استاد دانشگاه الزهرا

اولین سخنران این بخش، خانم دکتر مهران در سخنرانی خود اظهار داشت: "مسئله مهم، جایگاه اخلاق و رفتار و رابطه عاطفی میان معلم و دانش‌آموز در امر آموزش و یادگیری است که متأسفانه در گزارش پایش جهانی آموزش برای همه ۲۰۱۴-۲۰۱۳ نیز به این موضوع توجه نشده و صرفاً دانش موضوعی و روش تدریس خوب از مهمترین عوامل موفقیت در آموزش و یادگیری مطرح شده است. براساس مطالعات تطبیقی و پژوهش‌های بین‌المللی انجام شده، سه عامل در موفقیت و باکفایت بودن یک معلم، بر اهمیت به نظر می‌رسد که عبارتند از: ۱- علم و دانش ۲- روش تدریس خوب و ۳- تعامل و ارتباط عاطفی معلم با دانش‌آموز. مطالعات تطبیقی نشان داده است که رفتار معلم نقش کلیدی در یادگیری دانش‌آموزان دارد. یافته‌ها نشان می‌دهد که معلم موثر و موفق علاوه بر دانش موضوعی به روابط بین خود و دانش‌آموز اهمیت می‌دهد و این موضوع شامل تمام مناطق جغرافیایی می‌شود." وی سپس به مصاحبه خود با گروهی از دانش‌آموزان مقطع ششم ابتدایی منطقه شش برای ارزیابی تاثیر رفتار معلم در افزایش انگیزه آن‌ها برای یادگیری اشاره کرد و اظهار داشت "بررسی پاسخ دانش‌آموزان به این پرسش نشان دهنده اهمیت تاثیر رفتار معلم در افزایش انگیزه دانش‌آموز به یادگیری و ارتقای نتایج یادگیری است." خانم دکتر مهران در نهایت گنجاندن سه مبحث در برنامه درسی تربیت معلم را به شرح زیر پیشنهاد کرد: "۱- شناسایی انواع هوش، سبک یادگیری و تیپ‌های شخصیتی ۲- شناسایی تفاوت‌های بومی، زبانی و نژادی و پذیرش

تفاوت‌ها، تنوع و تکثر آن‌ها در جامعه ۳- آگاهی‌سازی در مورد ایجاد شهروندی جهانی، و نهادینه کردن بحث صلح یونسکو در برنامه درسی تربیت معلم."

مشارکت معلمان در تدوین برنامه درسی و بازتاب آن در کیفیت فرآیند تدریس

حسن احمدی، معلم

آقای حسن احمدی در سخنرانی خود اظهار داشت: "یکی از مهمترین چالش‌هایی که در تدوین برنامه درسی دیده می‌شود عدم همپوشانی مناسب دروس با یکدیگر است. پرسشی که برای من به عنوان یک معلم ریاضی مطرح شد این بود که چرا دانش آموزان در بیرون از کلاس درس نمی‌توانند از دانش ریاضی خود استفاده کنند؟ بر این اساس، ایده تلفیق علوم مختلف با یکدیگر در ذهن من شکل گرفت. ابتدا پس از مشورت با معلمان دروس کاربردی دیگر، گروهی تشکیل شد. ابتدا اهداف برنامه‌های درسی مشخص شد پس از آن مسیر پاسخگویی به سوال فوق تعیین و سپس روش‌های مناسب برای آموزش کاربردی دروس مشخص گردید. بر این اساس یک برنامه بومی تدوین و در سطح چندین مدرسه اجرا شد که نتیجه مثبت آن نشان‌دهنده این امر بود که دانش آموزان برای یادگیری بهتر باید علوم مختلف را در ارتباط با یکدیگر و به طور کاربردی فراگیرند. مزایای تدوین این برنامه بومی عبارتند از: ۱- افزایش احساس توانمندی در آموزش و یادگیری ۲- ایجاد یک نگاه نقادانه برای نقد برنامه‌های درسی ۳- درگیر شدن کامل و موثر دانش آموزان در یادگیری.

این برنامه قرار شد به طور مدون در مدارس دیگر نیز مورد استفاده قرار گیرد. و اما موانع مشارکت در چنین برنامه‌هایی عبارتند از: ۱- به دلیل روش‌های خاص بازرسی بر عملکرد معلمان، قدرت اجرایی معلمان در اجرای این برنامه زیاد نیست ۲- وجود شکاف بین برنامه درسی و معلم در برنامه‌ریزی و اجرا."

معلم و فرصت‌های تربیتی در تربیت معلم

خانم دکتر آمنه احمدی، مدیر آموزشی، وزارت آموزش و پرورش

خانم دکتر آمنه احمدی در سخنرانی خود اظهار داشت: "در مبانی نظری سند تحول آموزش و پرورش، معلم عبارت است از: ۱- راهنمای بصیر که وظیفه برنامه‌ریزی، آموزش، هدایت، روشنگری و ترغیب یادگیرندگان به یادگیری را دارد و ایجادکننده فرصت‌های تربیتی متنوع است ۲- مشارکت‌کننده در فرآیند تصمیم‌سازی برنامه درسی است ۳- مشارکت‌کننده در برنامه‌های علمی و انتقال‌دهنده تجربه در سطوح مختلف است. برنامه درسی آموزش معلمان ظرف تحقق کلیه این انتظارات است و در طراحی باید از رویکرد موضوع محور به رویکرد شایستگی محور تغییر یابد که در آن ویژگی‌های شخصیتی معلمان که عامل تعیین‌کننده عملکرد آنان است لحاظ می‌شود. ویژگی‌های برنامه درسی شایستگی محور عبارتند از: ۱- تلفیق‌پذیری ۲- پایداری در طول زمان ۳- خاص بودن (مهارت‌های شناختی و فراشناختی، ارزش‌ها، باورها، و نگرش‌ها برای پاسخ به یک موضوع در موقعیت خاص بسیج می‌شود)."

تهیه و تنظیم: پیمان پورهادی